

Μακεδονία

Ο Μακεδονία με μαρτυρίες μαρτύρων, είναι
η ἀρχαία Μακεδονία - επί προϋπάρχοντος
μεγάλου βασιλέως.

Εκ της Μακεδονίας
10 Ιουλίου 1916.

Εργαστήριον Μακεδονίας

Μακεδονία 562

186/562

Μακεδονία -

νομός 57

« ἵκη πῶς δὲ γένοιτο πούλας, κινδύ
πὸ τὰ μὲν »

ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Μακεδονία ἀπὸ τῆς 17 Σεπτεμβρίου
ἔως 24.9.1916.

(Ἡμεῖς ἐντέλλομεν ὅπως 19 Σεπτεμβρίου
1916.

Ἡμεῖς ἐντέλλομεν ὅτι 18
Μακεδονία ἐπὶ τῆς 18/9/16)

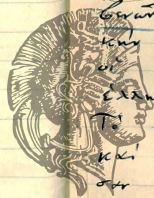
Περὶ λόγος

ἔπ' εὐκαίρῃ τῇ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἰδίᾳ κατὰ
τὸ νότιον αὐτῆς μέρος βραχυχρονίου παραμο-
νῆς μου ἐσκέρδην, ὅτι σπουδαίως ἐξυπηρε-
τῶ τὴν ἑλληνικὴν γλωσσικὴν ἐπιστήμην, ἢ
τὸν ἐν τῇ ἑλλῃ ὑπερῷον μου λαδοῦμεν χρό-
νον ἰδελον κατακλῶν, ἐξ τῆς συλλογῆς ποι-
κίλης γλωσσικῆς ἑαυτ. Καὶ ὥστε δὲ συμ-
πῶσιν ὁ τόπος ἐν τῷ ἴσῳ ἐλκε καὶ ὁ
πρὸς τὸν ἐν καὶ ἔξῃ ἐλλανόμενον με-
ρος τῆς Μακεδονίας. Διότι ἐν τῇ ἐκτρίᾳ γε-
νητῶν καὶ αὐτὰ οἱ Τῦρκοι (Βαλῶντες) μετα-
κινῶν γλῶσσαν ἔχουσι τὴν ἑλληνικὴν, ἀλλὰ καὶ
ἐν ὧν οὐχὶ ὑπερίδρωι βαρύνουσι γινώσκουσι τὰ
ἑλληνικὰ ὅτι καὶ μετακινῶν τὴν βαρύνουσι.
Τὸ δὲ περιεχόμενον πάντων οἱ οἱ Τῦρκοι
καὶ βαλῶν μόνον ἐξ τῆς ἑλληνικῆς γλῶ-
σσας βαρύνουσι, ἑλληνικὴν παραδόντες διαφύ-
κει καὶ ποῦνται χεῖρον μόνον ἑλληνικὴν
παραμῆν.

Τὸ δυσκολώτερον δὲ τῆς αὐτῆς ἐν ὡν αὐτῶν
συλλογῆς δορυτῶν γλωσσικῶν μετακινῶν τὴν
βελῶν ἢ πιστὴ ἀπόδοσις διὰ τὴν γραμμὴν
σημείων τὴν ἀκουσμένην ἔχει τὴν ἐλαττοῦ
ἐπηρεασμοῦ διὰ τὴν λυρὴν παραδόντες.

Ἀλλ' ἐν τῷ τῇ δυσκολίᾳ καὶ τῇ οὐχὶ
μικροτέρᾳ δυσκολίᾳ αὐτῶν καὶ τῇ τῇ γραμμῇ
παραμολοῦντος ἐν μέρους τῇ συλλογῆς
τῆς ὁμιλίας τοῦ ὑπερῷοντος ὁ δὲ δὲ
μὲν, ἢ καὶ ψυχολογικὴ ἀνάγκη, ἀλλὰ
καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην περὶ τὴν τοῦ τοῦ τοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

- Περὶ δὲ μου τ' εἶσι μαύρη τέτοια μιανή.
 5 Μῆνιν Ἰσκιούς οἱ πατοῦσι μῆνα φαντασιά;
 — Νῶδ' Ἰσκιούς μὲ πατοῦσι κ' οὐδὲ φαντασιά.
 Μὴ πατοῦσ' ἕνας λιβέτης τὸ κλεφτὸ ἱππολλοῦ
 (ἐν Γριντάδων)

=4=

- 1 Νῶ Κυριακίτσα τὸν προῦ, ἕνα Σαββάτου βράδυ.
 Μᾶς κλέψαν τὴν Ἀρμένίτσα μαζί μὲ τὸν ἱπποῦ της.
 Στοὺν Ἑλκρυτὸν τοῦρ πᾶ' ἕνα φηλὶ σὲς κρῖς βρῶσι
 Πέρον κ' κέρτουν τὸν ἱπποῦ κ' στοὺ τουβλὶ τὸν βῶ.
 5 — Ποιὸς εἶν' ἰσκιόλους ἀπὸν σᾶς, ποιὸς εἶν' κ' καπιτάδων.
 Νᾶ τὸν φιλῆσαν τὴν πουδριά κ' τὸν διζὶ τοῦ χέρι.
 Ποιὰ μῆνα φαῖνι τὸν ἱπποῦ τὰ ντερέκια του νὰ φᾶν

Συρ. 1 ντερέκια = σικίτια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
 =5=

- 1 Βασιλικὴς μοῦ μύρισι τερᾶτι, ποιὸς διαβαίνει.
 Οὐ Γύργι Μήτρος δάβινι, σὶ τὰ Γιάννινα παραινέ.
 Νᾶ προυσκυνήσῃ τοῦρ πασιὰ κ' οὐλιν τοῦ μιν.
 — Πουλλὰ ν' τὰ ἔτη σ', Μπέη μου! — Καλῶς τὸν Γύργ' ὀπλοῦ.
 5 Γύργι μ', τὴ μᾶς ἄρκει, νὰ φᾶς νὰ προυσκυνήσῃς.
 — Καλὰ τοῦ ξίρι, Μπέη μου, καλὰ κ' τοῦ γνοῦνέ βεις.
 Που δὲ μ' ἀρῇουν τὰ ἱ βουνὰ κ' αὐτὲς οἰκνέες β.
 Παιεῖς τὸν ἰδιόταξι, νὰ δῶν τὸν Γύργ' ἕνα καρ.
 νὰ πρῆ νὰ ξι θαρρεῖται.
 10 Κ' τοῦ ἡλιότα ἰδιόταξι, τοῦ Γύργι, γὰρ νὰ κόψῃ.
 Συρ. 1 διακατεύριον. Συρ. 2 ἰδιόταξι.
 (ἐν Γριντάδων)

=6=

- 1 Τὸν μάδαταν τὴ γίγκα τούτην τὴν ἰθδουράδα;
 Τὸν Σημετρίου θάριαν προυστὰ σὴν Ἀρμένίτσα.

Τὴ χῆλις, τὴ γῆλις μέσα σὴν Ἀρμένίτσα;
 Πάσιν νὰ πᾶν τὰ βουλά νὰ πᾶν σὴν Μουρίδα.
 Τρεῖς Ἀρβανίτις τὰ σκυλιὰ σκυλιὰ παρὰ δουρεῖα.
 Τρεῖς τουρεῖα τὸν θαρῶν τὰ τρέ' ἀρὰδ' ἀρὰδα.
 Τὸν τὸν κρῶνι σὴν πλῆθος κ' τᾶλλον σὴν κεφάλι.
 Τὸν σῆρα αἶμα γρόμουσι τὰ χεῖλη του φαρμάκι.

Συρ. 1 ὑποδὲτο παρὰ δουρεῖα καὶ σκυπῶν πρὸς ἔξαρτον.
 μῆνα. Συρ. ἡ Ἀρμένίτσα εἶνε χυρὴν ἐν
 χῆσις.

(ἐκ Σινιχόβου).

=7=

Τρεῖς γιραντάδες κάβουνταν σὶ μνιὰ χρυτῇ ταβερνᾷ.
 ἔχουν κ' δούλου ἔμμερσαν.
 Πᾶσα μας, δούλι μ', κέρνα μας, πᾶς μας κῆνα τραγοῦδι.
 Τρεῖς τραγοῦδ' ἀρχίνισι, κ' ἀρχίνισι νὰ λῆι.
 ἡ μνιὰ τὸν γῆλις σὴν πλῆθος κ' τὰ ξένα μὴν τὸ στέλνει.
 Τὰ ξένα εἶνε βασίτα.

ἡ μνιὰ κ' ἀρῶσται βασίτα γὰρ νὰ πειθᾶν.
 Τρεῖς, τρεῖς τὸν τόπου του, μῆλον ἀπ' τὴ μνιὰ του.
 Τρεῖς μουσικουστὰρλου ἀπὸ τὴν πρῶνιὰ του.
 Κ' τρεῖς καλὴς τὸν ἄκουσκι, κ' τρεῖς ἀρὰδ' ἀρὰδα.
 ἡ μνιὰ τοῦρ πᾶν τὸν νιό κ' μᾶλλ' πᾶν τὸν μῆλον.
 ἡ τρεῖς τὸν μικρότερον τοῦ πᾶν τὸν σκαρῶ λι.
 Σέκου, ξένη μ', νὰ ρεῖ νὰ πρῆ, νὰ καλουριματίσῃ.
 ἡ γὰρ σᾶς λόγον, δὲν πτωρεῖ κ' σὲ μὲν λέει: σούκου.
 Τραβᾶτι μου νὰ σικουβῶ κ' βάλτι με νὰ κᾶτσου.
 Θορίτι με τὸν τᾶμπουρα, νὰ βράν τὸν τραγοῦδι.
 Συρ. 1 κληρατίς.

(Μοὶ τὸ ὑπάρκειν ὁ ἐν Πηγαδίτσης (τουρκοχέρου) Βαλαῶν
 Ρουστέρ)

=8=

Νυστάζαν τὰ ματάκια μου, καρδιά μου μούδι κοιμάται.

- 10 - Δὴν τὸν πιστὸν, ζῆνι μιν, κί' οὐδ' τὸν παντὶ χαί' νου.
 Σὺν ἔσσι, εὖ, οὐδ' ἀνταρ μιν, σὺν ἔσσι κί' οὐ καλὸς μιν
 Σείξῃ, νισάνια τοῦ σπειριού, νισάνια τοῦ κορυμ' μου.
 - Ἔχεις μνητὶ σπῶν ὀύβουρό, κί' κληῖμα στὴν αὐλή' σου.
 Ἔχεις ἄστρο στὸν μέτωπον κί' τοῦ εἰργαῖο στὰ στή' θ'.
 15 - Ζῆνι μί, ἰού' οὐδ' ἀνταρ μιν, ἰού' εἰ κί' οὐ καλὸς μιν.
 Κί' ἀπὸ τοῦ χέρι πριάσθηκα, σπῶν σπῶν τοὺς πυγὰν.
 Κί' ἀπ' τὴν σπυλὴν τοὺς τὴν χέρι μί δάκρυ περπατῶ.
 Σπμ. 1 σπυλὴν. 2 σπῶν σπῶν.
 (ἔν Σινιχόβου)

=14=

- 1 Μάννα, μί κακοπύτρεψις κί' μύχης δύο, ζῆνι
 θῶδικα χρίνου ζῆνι τὴν κί' τὴν βραδύν σου σπ.
 Κί' μνητὶ βραδύν, κί' βραδύν, πλά' δόχμαν ἀνταρ.
 Κί' ὄντας ζυγνὴ μέσων νύκτα, ζυγνὴ κί' οὐ τὸν βραδύν.
 5 Κί' ἀνάρου τὰ φανέρια μου τὰ χρυσοκνυτῆρια.
 Κί' γέρον γύρην τὸν ὄντα κί' γύρην τὸν κῆρυ.
 Κί' οὐδ' ἀνταρ μιν δι' γένηκε, σπῶν ζῆνα διὰ τὰ πᾶν.
 Τὰ τηλιράγια ἔρτασαν, τὰ τηλιράγια ἔρτασαν.
 - Θέλεις, κῆρη μί, νὰ παντεστυνῇ, ἄλλου ἀνταρ νὰ πᾶν.
 10 Ἦνῃ, κῆρη μί, δὴν ἔρχομαι σπῶν σπῶν νὰ καθίσου.
 (ἔν Σινιχόβου)

=15=

- 1 Ἐνθάδε τὴν μάννα σου (Μουρὴ θισοπίλου μιν, νὰ τοῦ μᾶς ἄρῃ
 νὰ περπατῶ μ' ἀνταρ.
 Σὺν τὰ ἴ' πουλὶα τοῦ ἡνοΐζης, τοῦ χιλιδὸν τοῦ Μάρτη.
 Ἔτσι κῆρη μί, κί' ἡμῶν τὰ δύο, τὰ δύο ἰάραπη μέν.
 Σὺν δύο ἰεράκια μακεδονικά, π' τὰ κᾶν μνητὶ
 (ἔν Σινιχόβου)

=16=

Πέτρα οὐ πέτρα περπατῶ, λιθάρη οὐ λιθάρη.
 Πῶν γάβρην σύντροφον, καλὴ κί' τιμημένον.
 Σὺν τῶ λουγὸν τῶ λουγῶν, σὺν τῶ γουρτὸν γέβραρ.
 Σὺν τὴ γυναῖκα τὴν καλή, ἀπὸ τὴν τὸν ἀνταρ.
 Σὺν δύο ἰεράκια μακεδονικά, ἰεράκια γαπημένα.
 Ἠνῶθηκα, πῶν ἴλιγ, τὰ ἰεράκια δὴν ποικιλοῦται.
 Τὰ ἰεράκια σκίζου τὰ ἴ' βουρά, κί' οὐδ' ἀνταρ τοὺς κᾶν.
 Κί' μάννα σκί' τὴν θάλασσα πῶν γὰ νὰ περπατῶ.
 (ἔν Σινιχόβου)

=17=

Παλικάρη μί ν' ἔμφορο, τὴν μὴν πυκνοραδίζου.
 Σπῶν σπῶν πᾶν κί' ἔρχομαι, σπῶν σπῶν κί' ἀνταρ.
 Δὴν τὸν ντερὶ πύχισι, δὴν τὸν ἀπ' ἀνταρ.
 Σπῶν σπῶν γλῆπ' ἡ μάννα μου μί πρὶν κί' μί δέξιν.
 Δὴν τὸν πᾶν τὸν κᾶν, μὴν κατῆρξεν ἰού' α.
 Κί' ἔχ' ἡ μάννα σ' ἡμῶν κῆρυ κί' χαυδεμένον.
 (ἔν Σινιχόβου)

=18=

Τρίτη, Τρετὴν γλῆβρῃ, Πέτη βαρκακουμένη.
 Παρασκευὴ ζυμῶν, μὴν ἔχ' ζυμῶν.
 Σπῶν πρὶν σπῶν σπῶν πόλιν τὴν μέρες κί' τὸν νύκτα.
 Πέτην τοῦ κᾶν σὺν βουρά, ἡμῶν κί' σὺν χαλᾶ.
 Κί' αὐτὰ τὰ λιανοτύγνα νὰ σπᾶν τὸν σπῶν.
 Καρῶν σκῆμας χού' α, Καρῶν σκῆμας λῆρι.
 Πι' δὴ μί, πᾶν τὸν πόλιν, πᾶν κί' τὸν κᾶν.
 Νὰ κατῆρξεν οὐ κορυμνῆς, νὰ σπᾶν ἡ ἀνταρ.
 Νὰ μαζουκῇ τὸν μπλοκί' μου.
 Σπμ. 1 δὴν.
 (ἔν Σινιχόβου)

=19=

- 1 Ἰσὺς πουλιὰ πιεῖrina, ποὺ πᾶν στοὺν ἄερα,
 Ἔστι χαμπέρι σὺ φρεγγιὰ κ' ῥάβριμα ἐπὶ ροῦς
 Πύργον τῆς πόλιν ἢ τοῦρκικὸν, πύργον τὴν Σαλονικίαν.
 Μαὶ πύργον τὴν Ἀγιά Σοφίαν, τοῦ μέγα μοναστηρίου,
 5 πύργον τρακίσι σ' ἄμαρτα κ' ζῆτα δὺς καρπῶν,
 Πᾶσα καρπῶνα κ' παπῶ, πᾶσα κελὶ κ' δολκοῦ.
 (ἐν Σινιχόβου)

=20=

- 1 Τρεῖς σταυραῖ τοι νικάθουνταν οἱ κόκκινου λιδοῦ.
 Κ' τρεῖς κλαῖραν τὰ νεύρια τους κ' τὰ πορπάτου.
 Ἔνας ἔπρι πουλιὰ κρασί, τοῦρ πόνκι ὁ κεράλι.
 Κ' ἄλλος ἐχάρισεν τὰ πουλιὰ κ' ἄλλο πουλιὰ δὲ
 5 Κ' ἄλλος ἵπαρμαρσι, δὴν πῶς νὰ περπατῇ.
 Γυρνᾷ οὐ γέρον, κ' ἐπὶ τῷ ῥέει, τῷ ἁλκοκουβί.
 - Νισὶ, πουρπρι πουλιὰ κρασί, δὲ γιάνν τοῦ κεράλι.
 Κ' οὐ ποὺ χάσις τὰ πουλιὰ, πουλιὰ, κ' ἄλλο
 Τί κανον γῶ, ποὺ γράσα, δὲ πῶς νὰ περπατῇ.
 (ἐν Σινιχόβου)

=21=

- 1 Μάννα κ' γυῖς νικάθουνταν οἷνα προσηγαλῆς.
 Μάννα κρατοῦσιν τοῦ κερά κ' οὐ γυῖς τῆς ζεψυχῶς.
 - Ἔβωσι, μάννα μου, τὰ κηρὶ κ' τὶς χρυσὲς λαμπά.
 Κ' Κράξιν τοὺς γραμματικῶν, κ' Κράξιν τοὺς παπῶν.
 5 - Τὶ λὲς, τὶ λὲς, λιβώτε μου, τὶ λὲς, βρε παλικᾶρ.
 Αὐτὴν τὴν νύκτ' ἄραπτι, τὰ ποῖον δὲ τὴν ἀφῆσις;
 - Δὲ κλαῖς, μάννα μου, τὰ νυκτῶν μου, δὲ κλαῖς τὴν λιβῶν.
 Μὲν κλαῖ τὴν ὥσιν ἄραπτι, τὰ ποῖον δὲ τὴν ἀφῆσις.
 Αὐτὴν νὺκτ' κ' ἀνύπαντεν κ' ἄλλων ἄτερα δὲ παρῶν.
 (μοιρολόγι ἐν Σινιχόβου)

=22=

- 1 Τὶ δολκοῦ, ἰσὺ, μὲ καύρη γῶ κ' ἄραπτι κ' ἄραπτι κ' ἄραπτι;
 Αὐτὸν τοῦ νύκτ' τοῦ οἷνα, αὐτὸν τοῦ παλικᾶρ.
 Καλὸ νὰ τοὺν ἀφῆσι, καλὸ νὰ τοὺν διχῶσι,
 Ὅτ' ἐν νύκτ' κ' ἀντρεῖται.
 5 Στὸν τρεῖς νὰ τοὺν ἀλλάξει.
 Τῇ πρηνί μου τὴν βραδύ καλὸ μᾶσιν κ' οὐ χάρις,
 Τῇ ἰσῆρ μου τὴν βραδύ, πουλιὰ χαμπὲ μ' ἀφῆσι.
 Τὸν ἔβωσιν ἵπρ' οὐδὲσι, τοὺν ἔβωσιν πρὸς οὐδὲσι.
 Στὸ γιάνν μου καθοῦνταν, στὸ σπῆτα μου κορυφῶνταν,
 Κ' στὸ σπῆτα μου τὰ καλλὶ πουλιὰ δὲ νὰ σπῆσιν.
 (μοιρολόγι ἐν Σινιχόβου)

=23=

- 1 Μάννα πουλιὰν ζιβῆριν ἀπὸ τοῦ κατὸν κόσμου.
 Τρεῖς μαννί τοῦ κατὸν κόσμου, νυκτῶν τοῦ ζιβῆριν.
 Μάννα πουλιὰν κ' ἄραπτι, νυκτῶν γιὰ τοὺς ἄτερ.
 Κ' ἄραπτι καλὸ πουλιὰ μου, ἀπὸ τοῦ κατὸν κόσμου;
 Κ' ἄραπτι καλὸ πουλιὰ ἀπὸ τοῦ κατὸν κόσμου.
 Νικη γὰρ δὲ γένιτι, γὰρ κ' πανηγύρι.
 Νικη γὰρ κ' κατακυρῶσις κ' φυλακὴ μὲγαλῆ.
 (μοιρολόγι ἐν Σινιχόβου)

=24=

- 1 Πουλιὰν εἶχα τοῦ κλουβί, κ' τῶν κ' μωρομῆτον,
 Τὸν τῶν κ' μωρομῆτον, κ' τῶν κ' μωρομῆτον.
 Κ' ἀπὸ τοῦ κλουβί τοῦ κλουβί κ' ἀπὸ τοῦ κλουβί.
 Ζισκακλιῶσι τοῦ κλουβί κ' ἐπὶ τοῦ κλουβί μου.
 5 Κ' ἄραπτι τοῦ κλουβί κ' ἐπὶ τοῦ κλουβί μου.
 Γύρνα, γύρνα πουλιὰ μου, γύρνα μὲς τοῦ κλουβί σου.
 Κ' ἄραπτι καλὸ νὰ θυμῶν κ' πῶς νὰ γυρίσιν.
 (μοιρολόγι ἐν Σινιχόβου)

=25=

1. Κάπου κίτσα να πάω, στὴ σιγγινὴ τοῦν Ἰθιδανῶν.
Τὰ πιδριὰ μου δὲ μ' ἀφάνουν.
- Κάτσι, μάνα μ, κόμα πῶμι, νὰ χουράσωμι κουβέντα
Κι' νὰ κοιμηθῶμ' ἄντα μὲ τῶρα σὶ καρπόση ὄρα,
5. Τὶ φριχτὸ χουράως θά ρήνῃ νάποὺ τὴ γλυκέ μου μ.
Τῶρα σὶ καρπόση ὄρα, τὶ φριχτὸ χουράως θά ρήνῃ
νάποὺ τὴ γλυκέ μ' ἀφάνουν.
Τῶρα σὶ καρπόση ὄρα, τὶ φριχτὸ χουράως θά ρήνῃ
ἀπ' τὴ γλυκέ μ' γυνάικα!
(μοιρὰ ἐν Σινιχόβου)

=26=

1. Ἀφάνουν γὰρ φυλάξ' βουὰ κι' χαρκαλὶς ραχούλι.
Ἀφάνουν τὰ πιδριὰ μου τὰ γυαλιὰ ραχούλι.
Τῶνα τοῦ πᾶνουν τοῦ ταχά, τὰλλου τοῦ μισαχούλι.
τοῦ τρίτου τοῦ ραχούλι, ὅντες γυράνῃ οὐ γυράνῃ.
(μοιρὰ ἐν Σινιχόβου)

=27=

1. Κάπου στὰ ἔξῃ μάρεμα, στὰ πῶμι μαρεμά τοῦ
Νικὺ κορή νι ἄρουντε, κορή νι διερεμά τοῦ.
Μπαίνουν, βραίνουν οἱ γιὰροί, δὲ μὲς νὰ τὸν γιὰρ.
- Μάνα μ, ζυγυρή, μάνα μ, τρυπλή, μάνα μ, κακὸ καὶ
5. Σὺν ἄλλοις, τὰ νιάτα μου, τὴ δόλια λιβιντά μου!
Μορ κλάει, μάνα μ, τοῦρ κώστανα π' ἄλλη γυνάικα.
Τοῦ λόγου δὲ ἀπόσουςι κι' συντεχὲ δὲμ πέρει.
Νὰ κι' οὐ κώστανα πέρει, μὲ νὰ ζυγυρὲς παρνιτά.
(μοιρὰ ἐν Σινιχόβου)

=28=

1. Γιὰ δέχουσι κι' βράδυναι, πᾶσι κι' τῶν ἑμέρα.
15.

Κι' παρὰ κι' παλιὸ κρατὶ π' τοῦ μῆνα Μανασταρῶν.
Νὰ πᾶνουν τὰ λαβύματα πῶ μ' ἔχουν λαβουρέλουν.
Πικρὸ, πιδριὰ μ, τὸ λαβουρέ, ραχούλι τοῦ μολυβι.
Πιδριὰ μ, νὰ μὴ μ' ἀφάντε στὸν ἔραμον τὸν τῶπου,
Γιὰτ' εἶναι λυκοὶ κι' μὴ τρῶν, ἀκούδια μὴ ξισκίζουν.
Πᾶ παρὰ μὴ κι' σὺρε μὴ περάσι καὶ τὴ ράχη,
Νάχουν τὰ δῶτα συντρουγὰ κι' τὰ ἵππουλιὰ κουβέντα.
Νὰ ρυκιάσει κι' τοῦ μνητῆρα μου ὅσους γὰ τοῦ κουρέμμου.
Κι' σὺ διζὰ μου τὴ μιερέ ἀφάντε παραδίρι,
Νὰ στέκ' οὐρδὸς νὰ πωλιρῶ κι' δῖτα νὰ γιουρίζουν,
Νὰ κρούν' οὐ γίλιος τοῦ ταχῶ, νὰ κρούν' τοῦ μιερέ,
Νὰ ληρῶν τὰ τριατῆρῶ μου, νὰ ληρῶν τῶρα κατὰ μου!
(ἐν Σινιχόβου)

=29=

Πάννη μου, κρεμμυρόντε, Πάννη μου, κρεμμυρόντε!
Πάννη μου, κρεμμυρόντε, Πάννη μου, κρεμμυρόντε!
Τὸ ποῖς μὴ κρέζει, χαρκαλὶ, τὸ ποῖς μὴ κρέζει κλέετα;
Ἀφ' οὐ Πάννης τὴ κλιγὰ κι' πᾶνουν τὸν ζιγυρῶ.
Φικιάνουν ἄλτε ἀπὸ καυὰ, ζυρὰ ἀπὸ τὴ δόγρη.
Φικιάνουν κι' τὸν ἄξυδλη τοῦ κουρέμμου ποὺ κρεμμυρόντε.
Βᾶνουν τὰ ζιγυρόντε τὴ κῆρη τὰ καλλὰ κα.
Ἰκὺ ποὺ πᾶει κ' ἔριφι, τριῶ χρονῶ δαρὰ δ.
Ἐσπινι κι' ἔσπινι, τρία πιδριὰ σῶρε.
Τῶνα τοῦ δίνει δικατιά, τὰλλου τοῦ δὲμ ὡν Τούρκου.
Ἐνὰ τοῦν ἀπόρκει, στὸν μῦλον τοῦ παλῆνι.
Βρίσκει τοῦ μῦλον, ἔραχουν κι' τοῦ νιρὸ κουρέμμου.
Ὅσου νὰ βόλη τοῦ νιρὸ, χαράζῃ κι' τοῦ μῦλον.
Κι' οὐ πόντικας ἀπὸ μιερέ τὸν τῶν τὸ σακκούλι.
Πᾶνι κι' οὐ λίκους ποὺ μιερέ τοῦ τῶν τὸ γουράρι.
Μιῶ! Μιῶ! Λι! Λι! γουράρι μου! ποὺ ἔσαν ἀρκαφουρέν.
Κι' δᾶλα κάμω σινιχὸ νὰ εἰδᾶν τὰ πιδριὰ μου!
(ἐν Σινιχόβου) Σινιχόβου

=30=

- 1 Στήν πάλη γράφουν τὰ χερτιά, στή Σελωνία τὰ στέλλουν
Κάνει παπᾶς δὲν ἄλλα, νὰ βρῇ νὰ τὰ διαβάσῃ.
Μοὶ κὶ τῆ χήρας τὸν πιδὶ βῆκε νὰ τὰ διαβάσῃ.
- Πιδὶ μ, τὴ λέρουν τὰ χερτιά, τὴ μινδουράν τὴ γράφει
5 Μισράλ ἀκρίβια σὲν κεννὴ κὶ δυσουχιά σὲν κὶ γρῶν
Θέρσῃ τ' ἄλλοτεκ' ἴνα γλῶρὶ κὶ τὸ ταχέε δέκῃ.

Σημ. 1 κινιῶ.

(ἐν Σινιχόβου)

=31=

- 1 Ποιὺς εἶναι π' ἀναστεινᾶ κὶ σταθεὶ τὸ κεράβι;
Μινάν ἔν' ἀπὸ τοὺς σκαλῶν μου, νὰ τὸν ξιληρτεῖν
Κὶ ἔν' ἄν' ἀπὸ τοὺς δούλους μου, λυρεῖ νὰ τὰ βρῇ.
- Οὐ σκαλῶν εἶναι, λῶνται μου, νὰ τοὺς ξιληρτεῖν.
5 Τρίτλουρὰ χου σὲν ταβλῶ, ποῖο σ' ἄρεται, πᾶς
Βέλις τὸν μαίρουν, **ΑΚΑΔΗΜΙΑ** τὸν γρίβου παρῶν
- Σύνει, γρίβα μ, σύνει, νὰ βάλῃς τὴν κενά σου
- Σύνουμ, σκαλὶ μ, σύνουμ, νὰ βράλῃς τὴν κενά σου
Βαλὶς μὲ ἡγῆλις δὲ δέκα ἡκουσκά νὰ δικαπέντε,
10 Κὶ ἄβρῃσις μὲ τὴν ταὶ σαρᾶντα πέντε χούρτες,
Κὶ ζῶσιν κὶ τὴ μέσῃ μου μ' ἰνκὶ ὀδρυνίς ζινᾶν
Κὶ δέσιν τὸν κεφάλι σου μ' ἰνκὶ ὀδρυνίς μακταῖ
Τὸν γρίβον καθωλὶ κίψι, σὲν σπῖτι του νὰ πᾶν.
- Ἠκέρχῃ μ, νὰ βρῷ κὶ μάννα μου, σὲν πελῶσι μὲ νὰ πλῖ
15 Πῶς πᾶν κὶ παρακαλῖσι, ἔσ' ἄν' ἔσ' κὶ τὰ βρῶν
- Ἠνὰ βρῶ κὶ τὸν πατὴρ μου σὲν ἀρτέλι νὰ κλάδῃ
Κὴ πᾶν κὶ παρακαλῖσι, ἔσ' ἄν' ἔσ' κὶ τὸν βρῶν
- Καλὴ κερὰ σου, μάννα μου! - Καλὴ τὸν ζέκουν πῶς
- Τίνους χαρὰ ν' ἔλκιντε, τίνους σινελίτικα κᾶνουν.
20 Τῆ φημινὲ τῆ ἀπουρῆς, τὸν γρῶν μου τοῦ χαμέν
Σκαλὶ δέκιν τὸν γρίβα του καὶ σὴν χαρὰ παρᾶν
Ὅλοι σὴν ἄν' ἔλκιντε, τὸν ζέκουν σὴν καζάν
Ν' ἔλα δῶρα τοὺς ἔρεχταν, τὸν ζέκουν νὰ ⁽⁴⁾ σὴν

Ν' ἔλα χουρῆα τῆς κεράσαν, κὶ οὐ ζέκουν ζερᾶντα.
Κὶ οὐ ζέκουν καθωλὶ κίψι, σὲν σπῖτι του νὰ πᾶν
Κὶ ἔκ' ἀνελουθῆκε, τὸν ζέκουν ἱρουνᾶν!
- Τὶδ' ἄν' ἔλκιντε, ἔλκιντε, ζέκιντε, γρᾶ σέκιντε πᾶν πῶν!
Ἐχουν δὲν λῶντα νὰ σὺν ἔπῃ, κὶ δὲν νὰ σὶ ρουτῶν.
Ἠγῶ ἔρμ' ἔ' γινᾶν κὶ σου, Ἠγῶ ἔρμ' ἔ' καλὶ σου ἔ'ς.
Κὶ ἄπὸ τὴ μέσ' τὴν ἔπῃ, σὲν γρίβα του τὴν ἔλκιν.
Σκαλὶ δέκιν τὸν γρίβα του, σκαλὶ κὶ τὸν λῶν του.
Ν' ὄσων νὰ πῇ ἔλκιντε γρᾶ, πᾶν σὴν σαρᾶντα βρῶ.
Κὶ ὄσων νὰ ἔπῃ: « ἔρμ' καλὶ! » πᾶν σαρᾶντα πῶν.

Σημ. 1 τὰ γρῶν τὸν ἔρεχταν. 2/ δακτυλῶν. 3 ἔκ' ἔκ'.

κὶ τὸν ἔλκιντε. 4 μαντῖλι.

(ἐν Σινιχόβου)

=32=

Στήν πάλη γράφουν τὰ χερτιά στή Σελωνία τὰ στέλλουν
Κάνει παπᾶς δὲν ἄλλα, νὰ βρῇ νὰ τὰ διαβάσῃ. (ἔν' ἡμῶν πᾶν)

=32=

Ν' ὄσα χουρῆα κὶ ἄν' ἔλκιντε, ἔλκιντε κὶ ἔν' περᾶντα,
ἔλκιντε κὶ δὲ βρῶντα, ἔλκιντε ἔρμῶντα.
Ν' ἔλκιντε πᾶν χερτιά, γρᾶ σὲν μᾶντα.
Κὶ ἄν' ἔλκιντε σὴν σαρᾶντα τὰ δὲ σὴν τὰ βρῶν
γρᾶ κινεουλιμουνιά
Πῶς κέρειν τὰ λῶντα κινεουλιμουνιά κὶ σαρᾶντα.
(ἐν Σινιχόβου)

=33=

Κινεουλιμουνιά κὶ λῶντα, (καὶ ἄν' ἔλκιντε μου!)
Τὸ πῶς δὲ χουρῆα κινεουλιμουνιά (καὶ ἄν' ἔλκιντε μου!)
ἔλκιντε τὰ δὲ!
ἔλκιντε σὴν μου καὶ τὸν πᾶν τὸν γρῶν μου
κὶ κινεουλιμουνιά μὲ μὲ χροσὶ γρᾶ.
(ἐν Σινιχόβου)

=34=

- 1 Μουρή φυλή, μουρή λιχνη, μουρή καγκιλουρνούδα
τι τ'άπαντα το γέλυμα, δι' δν' τα παλικάρια,
ταχυνά χουμ γεράματα.

(ἐν Σινιχόβου)

=35=

- 1 Γ'σεϊ βουά τὸ Γρίμποβου, βουά τὸ Μαουλιόσος,
λίγον νὰ χαμπάσει κανά ντουρέι τόπου,
γιὰ νὰ φανῇ τὰ Γιάννια τὸ ἔρημου Μπιζάνι,
πῶς πολέμου οἱ Ἕλληνι μὲ τοὺς Τούρκουβανίτι,
5 Πέρσων κανίνα σὺν βροχή, οὐβίτις τὸν χαλάσι,
κι' αὐτὰ τὰ λιανουέριμα σὺν ἄρμου τοῦ θαλάσι.

(ἐν Σινιχόβου)

=36=

- 1 Πῶς σ' ἔβραλεν ἡ Αἰνιόβου σήμερα σὺν σὺν καλῶν
κι' σ' ἔδωκε τὰ ματάκια μου κι' ἄραξε διὰ τὰ καλῶν
Σύρι νὰ πῇ τὴ μάνα σου, μήν κανὴ κι' ἄλλου τὸ
κι' κάψω κι' ἄλλου τὴν καρδιά, πῶς μ' ἔβαψε κι' μὴ
5 Σύρι νὰ πῇ τὴ μάνα σου, γαρπὸ γι' νὰ μὴ κάρῃ
Γαρπὸ σὲ δυκατέρω της, γαρπὸ σὲ μαχαλά της
Νὰ τὴν φιλήσῃς τὴν πούδια κι' τὸ διζὶ τὴν χερί.

(ἐν Σινιχόβου)

=37=

- 1 Ἀκούσι σὺν περίχουρα, κ' σὺν, βρέ βλαδέριμα
Ἀκούσι ἔσαν καὶρ πατὰ κ' αὐτὸν καὶ τὸν Παπαρ
ἡ παπαδιά του πέθανε, κι' ἄλλη δέλεα νὰ παρῇ.
Περὶ διαβάζει τὰ χαρτιά, διαβάζει τὰ βαγγέλια,
5 Κι' πονοῖα διὰ τὸν ἔβρισκε γυναίκα γιὰ νὰ παρῇ,
— Αἰσπότα μ', δῶσ' μ' ἄδεια, γυναίκα γιὰ νὰ παρῇ
— Αὐτὸ μόνον δὲ γίνετι, γυναίκα γιὰ νὰ παρῇ

=38=

θέλει, δέντρα μ', ἀνοίξει, θέλει κι' ξηραθῇ,
Στοὺν Ἰσκιού σας δι' κάθουμι, στὴ ρίζεϊς διὰ πλατιάς,
Μουρ καστὶν τὸν Ἄντιζι, νῆρθ' τοῦ καλὸν καίρι,
Ν' ἀνοίξ' οὐ γαίρους κ' ἡ ὀξυά νὰ ὀκύνουν τὰ λέρια,
Νὰ βρῶν οἱ βλάχι, στὰ ἴβουα, νὰ βρῶν κ' οἱ βλαχὺ πολλὰς,
Νὰ βρῶ κ' γι' οὐ γαίρους μου σὰ κλέτικα ἀμπερίγια.
Γιὰ νὰ σιουρίξω κλέτικα γιὰ νὰ σιουρίξω ράβια,
Νὰ μαζουχτῇ τὸ μπουλούκι μου τὸ ἔρημου ἀσπερί!

(ἐν Σινιχόβου)

=39=

Τῶραν ἀνθίσαν τὰ κλαδιά, κ' οὐ πᾶρους διὰ τ' ἔλκεται,
θέλει κ' μὴ νὰ σ' ἔρηνθῃ, κ' οὐ πᾶρους δὲ μ' ἔρηνθῃ.
Χαμπάσου τοῦ ρίσι σου, νὰ σκεπαστῇ τοῦ ἔρηνθῃ,
Νὰ μὴ φανῇ τοῦ γέλυμα ποὺ σῶχον φιλημένα.
Σύρι νὰ πῇ τὴ μάνα σου, νὰ μὴ μὴ καταγριεῖ,
Θέλει νὰ πῇ τὴ μάνα σου, νὰ μὴ μὴ καταγριεῖ,
Νὰ τὴν φιλήσῃς τὴν πούδια κι' τὸ διζὶ τὸν χερί.

(ἐν Σινιχόβου)

=40=

Πινίκει ταρχουντὶ πούλλου μπρουντὰ σὺν βασίλει:
Νι τούτε καὶρ θαλάσσα πῆς παῖς τὴν περὶα.
Ἄν ἴσους, φάγγου μ', κ' ἡ περὶα, γαρπὸν δὲ τὸ σιμάου
Γαρπὸν σὲ δυκατέρω μου, γαρπὸν σὲ μαχαλά μου!
Ἔντετι τὸν φαρμῆ πούλλου, πῆρα γιὰ νὰ περῶν.
Στοὺ παῖσιμου πᾶσι καλὰ περῶντα ταχυοῦντα,
Στὸν ἔρημου τὸν γύριμα πῆς κ' ἰδρουνέιους.
Μουρ πονοῖα θαλάσσα, μουρ πονοῖα κύμα
Πούλλις ρουεῖ ἀπέρατα περῶντα, ταχυοῦντα,
Κι' τῶρα γιὰ τὸ στοίχημα δὲ μὴ νὰ σὶ περῶν.
Ἀπόλκει τὸ γουεῖ φάρου, μου γάρμ τὸν πούδα,
Κι' τὸν διζὶ χερί μου. Δὲ μὴ νὰ σὶ περῶν.
(ἐν Σινιχόβου)

=41=

- 1 | Μᾶς πῆριν οὐ χιούπουρος, μᾶς πῆριν οὐ χαμῶνας.
Πίσταν τὰ φύλλα τῆς οὐξῆας, τὰ φύλλ' ἀπὸ τὰ δῶτα
Κὶ πῶς δὲ ξιχειρώσουμι τοὺς τὸν πικρὸν χερῶνα,
Στὰ χάνια στὰ παλιόχανα στὰ Παλιόπαρχια σμένα
- 5 | Νέσου νὰ ἔρῃ ἡ Ἄνοιξη, νὰ ῥθῇ τὸν καλὸν καιρὶ,
Νὰ βρῶ στὰ κρᾶ τὰ νιρα στὴ ἔκκρουρις ραχούλ
Σὺν 1 παρακίχμῆνα.

(ἐν Σινιχούβου.)

=42=

- 1 | Φουνητὴ κατέβηκε οὐ κτουκιᾶ, γινῆθηκε οὐ κόσμου.
Τίτσιου θρήνους δὲ γίνηκε κὶ πόλιμους μιγάλους.
Καταίσωκεν τῶμαθι, καί ποιος φίλους τὸν ἔπι
Τὶ νὰ τᾶς κάμ' Ἀρλονιτῆ, κὶ σὺ Παλιόκουνη
- 5 | Δὴν ἔχου πόδια νὰ σταθῇ, κὶ χέρια νὰ τσικνῇ
Νὰ παίζου τοὺ σπαδάκι μου, νὰ παίζου τὴν ἀπάλι
Νὰ γόργον σὺν ἀπὸ Τουρκιὰ κὶ ἀπὸ Παλιόβαλ' ἔπι
(ἐν Σινιχούβου)

=43=

- 1 | Θέλει νὰ κούσι κλάματα δάκρυα κὶ μοιολόγια,
Διαβᾶι ἀπὸ τὴν Τσικπουρῆα κὶ ἀντίκρουτα τὴν
Νάκουσι τὰ Στεφάνια τὴ μάνα τῆς Τρυφάνης,
Πῶς κλάει κὶ μοιολογᾷ, πῶς χύνει μαῦρα δάκρυα
- 5 | Στὰ παραθύρια κἀθίσι, εἰς στερεὴς ἀγκυρώσι
Νακαθίμωσι ἡ Νίρι νὰ καθίμωσι κὶ χίρει:
Ἀνὰ θιμὰσι Τσιτῆα μου κὶ, σὺ, θύμνιου Τάμπαν
Δὴν ἔταν νύμφη σὺν χερσὶ, δὴν ἔταν κουριτσάνα
Κὶ πῆρις τὴν Τρυφάνα μου, τὴ νύμφη τὴν μακαριὰ μου
- 10 | Κὶ τὸ ἔβραλις ψυλόβουρὶ ψυλό μακαρινόβουρ
Σὺν 1 χερσὶ ἡσάσι (ἐν Σινιχούβου)

=44=

- 1 | Σήμερον τὰ ρῶτα κὶ οὐ ρουτισίσι

Σήμερον ἡ Κυρά μου, ἡ Παναγία
 Ἀπ' τοὺς οὐρανοὺς κατέβηκε
 Μὴ τὰ θυμιατῆρια στὰ δάχτυλα
 Κὶ τὴν γῆν στὴ γῆ περικατεῖ
 Κὶ τοὺς ἄγγέλους γύρευε,
 Νὰ διουβαρτίση διὸν πιδί.
 Μίσα κὶ πῶς πᾶσι,
 Κὶ τοὺς ἔβρισκε
 Μίς στὴν Νουρδάνη τοὺν πῶτακμον
 Πῶτιρι νιρὸ κὶ νίβιταν
 Κὶ χρυσὸ μαντίλι σκουρρίζουνταν.
 Δίνασι, ἄγγέλων, κὶ πρόδρουμι
 Νὰ διουβαρτίση διὸν πιδί.
 Ἄκουμι, κυρά, κὶ σῶνουμε
 Νὰ διουβαρτίση διὸν πιδί.
 Στεφανακουρόμα, κυριὰν κρατῷ.
 (Τὸ φουνητὸν χερσὶν ἐν Σινιχούβου κατὰ τὴν ἡμέραν
 τῶν φουνητῶν. ἰπὸς χερσὶν καὶ ὡ τοῖς λοιποῖς χερσὶ
 οἱ καὶ τοῖς χερσὶν τῆς Ἑλεσσῆνας.)

=45=

Καλότσοι οἱ Χριστιανοὶ μὴ τὸ δακνὸν οὐτῶν,
 Πῶς καρτεροὺν τὴν Παναγιά μὴ τὸν Χριστὸν Ἀνάστη.
 Μὴ τὰ κῶκκινα ταῦρα, μὴ τὶς χρυεὶς λαμπάδες
 Κὶ μὴ τὰ ρῶτα τῶν τάβλα τους κὶ μὴ τὰ ράτατά τους.
 (ἐν Σινιχούβου)

=46=

Μουρὴ καλὴ γιτάνισα, καλὴ γιτανουπούλλα,
 Γὰ μᾶς τὰ περιστέρια σου, μὴν ἔχουν στὴν εὐλή μου
 Μὴ τρεῖς, μὴ πένον τὸ νιρὸ, μὴ πένον κὶ τὸν χῶμα.
 Θέλου νὰ εἴσῃαι κεινὸν παρτὸ, κεινὸν παρτὸ.
 Βάνον μαλὶς κὶ κυδωνὶς κὶ πράσινα λιμόνια
 Κὶ κῶκκις τρικυδωνίς νιρᾶνσου κὶ λιμόνις
 ἐν Σινιχούβου.

